

ZEKE GYULA: KÉTSZÁZ ÉVES AZ ÓBUDAI TÁRSASKÖR ÉPÜLETE

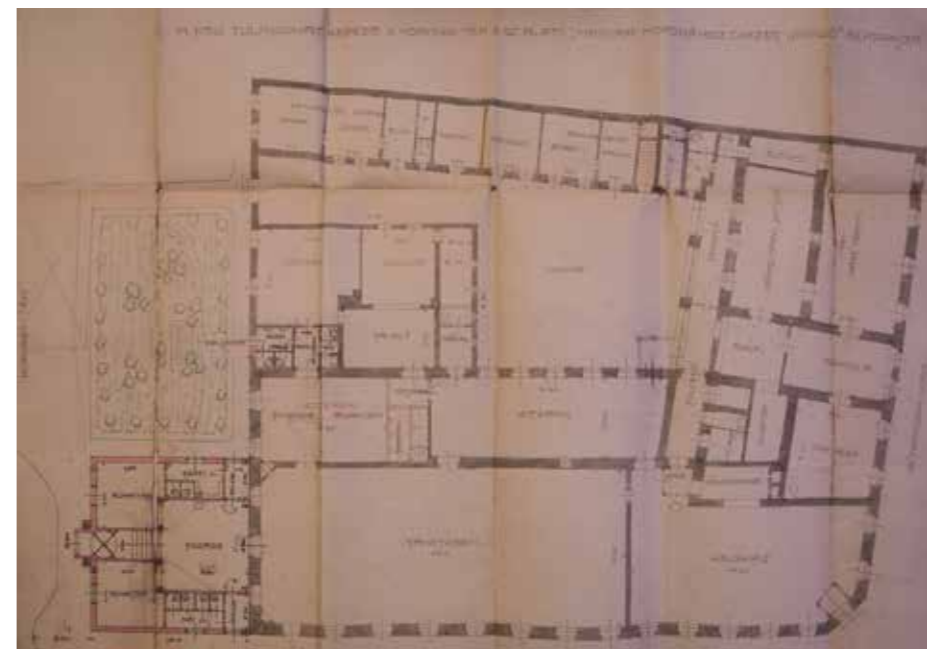
A 2018-as esztendő nem csupán azért fontos nekünk, óbudaiaknak, mert épp mi éltük meg – külön okunk is van a megállásra. Budapest sajnos nem bővelkedik a kétszáz éves, avagy az annál is régebbi épületekben, s még ritkábban fordul elő, hogy az adott ház mai alakjában ne csupán eredeti formáját, de eredeti funkciói egy részét is megidézzék. Márpedig a valahai Korona tér meghatározó épületeként 1818-ban Óbuda mezővárosa által emelt Korona fogadó, utóbb Korona Vigadó, az államosítások utáni József Attila, majd Frankel Leó Művelődési Ház, vagyis a mai Óbudai Társaskör gyönyörűn felújított épülete mindkét főnti érdemben jeles. A bicentenáriumi ráadásul összekapcsolódik az utóbbi intézmény három évtizedes fennállásának évfordulójával, amelyet emlékszóval megünnünk nem csupán szükséges, de illendő is, hiszen főváros-szerte ismert kulturális szerepe mellett az Óbudai Társaskör épülete ad helyet lapunk, az Óbudai Anziks szerkesztőségének is.

A Társaskör a fennállás éveit bőven fölöző oldal-számú kötetet adott ki az évfordulóra Emlék és emlékezet címmel, amelyről az olvasó külön méltatást talán lapunk jelen számában. Magam a tanulmány- és emlékkötet egyik szerzője vagyok, nem szólhatok tehát e hasábkon róla. Nem hallgathatom azonban el, hogy e külön megemlékezésre mégiscsak az ottani munkám adott alkalmat. Szövegemben a Korona ház vendégtereinek történetét tekintetem át a kezdetektől az 1949-es államosításig, s a munka, pontosabban az utolsó korrektúra leadása után jellemző szakmai

baleset áldozata lettem: későn találtam meg egy olyan forrást, amelynek mindenképp a tanulmányban lett volna a helye, de beillesztésére már nem volt lehetőség. Egy kisebb terjedelmű cikkről van szó, amely a Budai Napló című – Óbuda szempontjából is igen jelentős – Duna jobb parti hetilap 1925. november 14-i számának harmadik oldalán jelent meg, s amely az ide vonatkozó levéltári iratok utalásait és részbizonyítékait betetőzve igazolja, hogy az épület Korona téri toldaléka, valamint a belső udvari bővítések – a korábbi szakmai állásponttal szemben nem 1927-ben, hanem – már 1925 végére megépültek.

Engedjék meg hát nekem, hogy a ház és oly jeles intézményeinek kétszáz éves fennállását e helyt a kis írás közlésével és némi kommentárral ünnepelem meg, amely a főnt említett okból tanulmányom toldalékaként is szolgál. Íme az írás:

„Az óbudai Korona-Vigadó pompás köntösben jelenik meg az ideai télen. Eddig állandó volt a jogos panasz, hogy Óbudának nincs egy rendes, ízléses nagy terme, ahol kulturális és társas összejöveteleket lehet rendezni. Sente Miklós előljáró érdeme, hogy belátva a helyzet tarthatatlanságát, sürgősen orvoslást keresett. Mottl János kerületi építészmérnök hatásos megtervezése alapján, Mottl Gyula mérnök közreműködésével elkészült a táncterem elejére egy toldaléképület lépcsős feljáróval, amely az előcsarnokot foglalja magában, kétoldalt ruhatárral, öltöző- és pipereszobákkal. Az ízléses, kellemes hatást kiváltó előcsarnokból a teljesen újonnan kárpitozott

A KORONA VIGADÓ 1924-ES ÁTÉPÍTÉSI TERVE. FORRÁS: BUDAPEST FŐVÁROS LEVÉLTÁRA

táncterembe jut az ember, amely pamlagokkal, fali és függő csillárokkal, drapériákkal díszes. A táncterem teljes hosszában két étterem készült, amelyek közül a nagyobbik pompeji vörös alapszín mellett, fehér drapériával és tükördíszsel ékes, míg a kisebbik étterem a régi ruhatár helyén készült el nagyon ízlésesen. A régi, rossz kályhafűtést is modern, jó szerkezetű központi légfűtőberendezés váltja fel. Külön dicsőretre méltó, hogy az összes ipari munkákat óbudai iparosok készítették lelkiismeretes, művészi kivitelben. Külön ki kell emelnünk Máder Károly kőműves, Barber Károly kőfaragó és szobrász, Halaman János asztalos, Schmitz Ferenc mázó, Raffay Árpád mázó és festő, Frey István vízvezetési és bádogos, Hluchányi Antal kárpitos és Frindt Ágoston lakatos munkáit, amelyek az ügyes tervezőmérnök sikerét teljes mértékben emelik. Nagy előnye Óbuda Vigadójának, hogy egy évtizednél régebben bérlő annak éttermét és kávéházát Várlaky Albert, akinek konyháját, pincéjét megbecsülik, őt magát szeretik. A konyhára személyesen ügyel, s mint gondos háziasszony, kedves otthont igyekszik teremteni vendégeinek Várlaky Albertné, aki egyúttal jótévedője a környék szegényeinek.

A kedves, szép, új helyiségben Lakatos László zenekara deríti a vendégek kedélyét.”

Senki ne lepődjék meg a cikk névtelenségén: a polgári kor sajtójában bevett eljárás volt az efféle kis színesek szerző nélküli közlése. Az új, kibővített belső tér leírása magában is igen értékes, ám még nagyobb haszonnal olvashatjuk az említett kötet kilencvenedik oldalán látható alaprajz fölét hajolva. Az írás ezen is túlmenő történeti forrásértékét a belső berendezések részletes és – legalábbis két esetben – színes leírása adja. Ugyanilyen fontos a központi fűtés bevezetésének jelzése, s a kávéház felelősének és konyhai szerepének – más forrásokban elő nem forduló – kiemelése is. (A szegények iránti jótékony-sága említése is korjelző hír, hisz erre nem vezetheték külső, csupán belső kényszerek.) A korszak építési beszámolóiban általánosnak mondható végül a kivitelező mesterek nevének és munkájának méltatása, így ez itt sem tekinthető különösnek. Mai szemünkkel nézve azonban e gesztus már nem csupán a mesterség és a szaktudás dicsőrete, de az elvégzett munka iránti (ugyancsak rég kiveszett) személyes felelősségvállalás gesztusának írásos emléke is. ■